

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

ПРОТОКОЛ

11 жовтня 2019 р.

Мелітополь

№ 2

засідання методичної комісії
факультету економіки та бізнесу

Голова методичної комісії: к.е.н., доцент А.А. КОСТЯКОВА

Секретар: к.е.н., доцент Н.Ю. ЗАХАРОВА

Присутні:

АРЕСТЕНКО Т. В., к.е.н., доцент кафедри «Маркетинг»

БОЛТЯНСЬКА Л.О., к.е.н., доцент, завідувач кафедри
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ГОЛУБ Н.О., к.е.н., доцент, заступник декана факультету економіки та
бізнесу з навчальної роботи

ГРИЦАЄНКО Г.І., к.е.н., доцент кафедри «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»

ЗАХАРОВА Н.Ю., к.е.н., доцент кафедри «Фінанси, банківська справа
і страхування»

КАЛЬЧЕНКО С.В., д.е.н., проф., завідувач кафедри «Бізнес-
консалтинг та міжнародний туризм»

КАРМАН С. В., к.е.н., доц., декан факультету економіки та бізнесу

КОСТЯКОВА А.А., к.е.н., доцент кафедри «Облік і оподаткування»

ЛЕВЧЕНКО О. П., к.е.н., доцент кафедри «Облік і оподаткування»

ЛЕГЕЗА Д. Г., д.е.н., проф., завідувач кафедри «Маркетинг»

НЕСТЕРЕНКО С.А., д.е.н., проф., завідувач кафедри «Менеджмент»

НЕСТЕРЕНКО О.М, к.ю.н., ст. викладач кафедри «Публічне
управління, адміністрування та право»

ОРТІНА Г.В., д.н. з держ. упр., доцент, завідувач кафедри «Публічне
управління, адміністрування та право»

ПОЧЕРНІНА Н. В., к.е.н., доцент кафедри ««Бізнес - консалтинг та
міжнародний туризм»»

РАДЧЕНКО Н.Г., к.е.н., доцент кафедри «Фінанси, банківська справа
та страхування», заступник декана з навчальної роботи

СОКІЛ О.Г., д.е.н., доцент, завідувач кафедри «Облік і оподаткування»

СУРЖЕНКО Н. В., к.е.н., доцент кафедри «Менеджмент»

ЯЦУХ О. О., к.е.н., доц., завідувач кафедри «Фінанси, банківська
справа і страхування»

Запрошені: д.е.н., проф. кафедри «Фінанси, банківська справа і страхування»
Трусова Н.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про представлення та обговорення навчальних посібників факультету
для отримання грифу Вченої Ради ТДАТУ

1.1. СЛУХАЛИ: Інформацію к.е.н., доцента ПОЧЕРНІНОЇ Н.В. про зміст
навчального посібника «Макроекономічна політика».

УКЛАДАЧІ:

ПОЧЕРНІНА Н.В. – к.е.н., доцент кафедри бізнес-консалтінгу та
міжнародного туризму Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного;

КАРМАН С.В. – к.е.н., доц., декан факультету економіки та бізнесу
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра
Моторного;

ЗАХАРЧЕНКО О.Г., к.е.н., доцент кафедри бізнес-консалтінгу та
міжнародного туризму Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. ШИЯН Д.В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
економіки підприємства та менеджменту, Харківський національний
економічний університет імені Семена Кузнеця.

2. БОЛДИРСВА Л.М., доктор економічних наук, доцент кафедри
менеджменту і логістики, Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка.

3. КАЛЬЧЕНКО С.В., доктор економічних наук, доцент, в.о. завідувача
кафедри бізнес-консалтінгу та міжнародного туризму, Таврійський
державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

Протокол № 3 засідання кафедри бізнес-консалтінгу та міжнародного
туризму від 20.09.2019 р.

ВИСТУПИЛИ: д.е.н.: С.А. Нестеренко, Д.Г. Легеза, О.Г. Сокіл, к.е.н.,
доценти: Г.І. Грицаєнко, Н.Г. Радченко.

Навчальний посібник, структурований за одинадцятьма темами курсу,
містить теоретичний матеріал, завдання для практичних занять та завдання
для самостійної роботи. Логіка викладання матеріалу дозволяє послідовно
розкривати сутність та механізм реалізації різних видів макроекономічної

політики, зокрема фінансового регулювання, бюджетної, податкової, монетарної, зовнішньоекономічної, антикризової та антиінфляційної, соціальної та структурної політики, а також політики регулювання заощаджень та інвестицій і політики зайнятості. В межах кожної теми чітко визначені предмет, об'єкт, суб'єкти, цілі та принципи кожного виду економічної політики держави. Значна увага приділена характеристиці різних підходів до державного регулювання з точки зору окремих наукових течій, що дозволяє формувати у здобувачів вищої освіти критичне мислення та системне бачення проблеми. Важливою доробкою авторів є деталізація засобів, методів та інструментів кожного виду макроекономічної політики, їх систематизація та характеристика особливостей на основі реалій вітчизняної економіки.

Позитивної оцінки заслуговує практика поєднання науково-теоретичних викладок з аналізом діючих нормативно-правових актів України у сфері економічної діяльності. В частині тем розглядаються й деякі аспекти міжнародних нормативних документів, що мають рекомендаційний характер для формування національної економічної політики. У процесі розкриття тем визначаються також особливості регулювання на загальнодержавному та місцевому рівнях, що дозволяє здобувачам вищої освіти набувати фахових компетенцій щодо розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

Форма подання теоретичного матеріалу є досить зручною, оскільки виділені основні категорії кожної теми, широко використовується схеми, таблиці та графіки. Наприкінці кожної теми наводяться стислі висновки, контрольні питання та достатньо широкий список літератури, що включає праці як вітчизняних, так і іноземних вчених. Значна частка серед запропонованих джерел представлена у вигляді дисертаційних досліджень та монографій. Наведені також окремі публікації з наукометричних баз Scopus та Web of Science.

З метою формування професійних навичок аналізу процесів державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин запропоновані розрахункові завдання для практичних занять з кожної теми. Вихідні дані для розрахунків складені на основі реальних даних по Україні і подані за 15 варіантами, що створює передумови до підвищення рівня самостійності при виконанні практичного здобувачами вищої освіти. Зміст розрахункових завдань зводиться до обрахунку субіндексів економічної безпеки, структури зведеного бюджету, рівня податкового навантаження, показників функціонування грошового ринку та ринку праці,

індексу економічної спроможності, індексу концентрації доходів населення, індексу реалізації інноваційного потенціалу, а також зведення платіжного балансу країни. До кожного завдання практичного наведена деталізована методика його виконання, яка супроводжується набором необхідних формул та пояснень.

Для самостійної роботи студентів в кінці кожної теми запропоновані тестові завдання трьох рівнів складності, до яких включені завдання одиничного вибору, завдання множинного вибору, багато вибіркові, перехресні та багатоалфавітні завдання, а також відкриті завдання, що передбачають письмову відповідь на поставлене питання тесту. Це робить навчальний посібник корисним для самостійного опрацювання студентами навчального курсу.

В цілому, зміст та структура навчального посібника відповідає навчальній програмі дисципліни «Макроекономічна політика», орієнтований на реалізацію компетентностного підходу до підготовки фахівців економічного напрямку підготовки, відповідає вимогам до оформлення методичних розробок, у зв'язку з чим може бути рекомендований до публікації та впровадження у навчальний процес.

ВИРІШИЛИ:

Затвердити навчальний посібник «Макроекономічна політика», призначений для здобувачів вищої освіти, викладачів, а також працівників органів державного управління і місцевого самоврядування та рекомендувати Вченій раді Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного для затвердження.

1.2. СЛУХАЛИ: Інформацію д.е.н., професора ТРУСОВОЇ Н.В. про зміст навчального посібника «Інвестиційний аналіз бізнес-проектів».

УКЛАДАЧІ:

ТРУСОВА Н.В. – д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

ПРИСТЕМСЬКИЙ О.С. – д.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

ЯКУШЕВА І.Є. - к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

ТЕРНОВСЬКИЙ В.О. – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. ВИГОВСЬКА Н.Г., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту, Державний університет «Житомирська політехніка».

2. ВДОВЕНКО Л.О., доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет.

3. ЯВОРСЬКА Т.І., доктор економічних наук, професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

Обсяг посібника 328 стор. (20,5 у.д.а.).

Протокол № 3 засідання кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування» від 01.10.2019 р.

ВИСТУПИЛИ: д.е.н.: С.А. Нестеренко, Д.Г. Легеза, А.В. Ортіна, к.е.н., доценти: Л.А. Болтянська, С.В. Карман, О.О. Яцух

Навчальний посібник «Інвестиційний аналіз бізнес-проектів» за своєю метою сприяє оволодінню здобувачами вищої освіти теоретично-методологічними та практичними навичками щодо здійснення вибору найефективніших бізнес-проектів і програм, із обґрунтуванням інвестиційної стратегії та напрямів її здійснення. Суттєвою складовою набуття цих знань є інвестиційний аналіз, яких є невід'ємною частиною системи знань щодо устрою, принципів, механізмів функціонування та розвитку інвестиційної діяльності підприємств на різних рівнях господарювання. За допомогою аналізу глибоко і системно досліджуються фактори зміни результатів господарюючих суб'єктів, обґрунтовуються плани та резерви підвищення інвестиційної привабливості останніх.

Тематична структура навчального посібника розроблена та направлена на:

опис правил застосування методичного інструментарію інвестиційного аналізу, на засадах сформованого теоретичного та методологічного базису, необхідного для подальшого оволодіння практикою фінансового та реального інвестування;

використання методичних положень та рекомендацій щодо аналізу доцільності реалізації інвестиційних бізнес-проектів в умовах невизначеності;

визначення вартості інвестиційного капіталу із використанням існуючих методів фінансового інвестування та оцінювання привабливості підприємства до вкладання інвестицій;

ідентифікацію домінантів інвестиційного забезпечення бізнес-проектів та регуляторних функцій держави в активізації інвестиційної діяльності

суб'єктів господарювання;

обґрунтування дієвості важелів економічної політики держави щодо особливостей визначення вартості капіталу підприємств для потреб інвестиційного процесу із обґрунтуванням альтернативних форм бізнес-проектів;

формування закономірностей і механізмів інвестиційних відносин між державними інституціями і суб'єктами господарської діяльності та використання цих закономірностей в практиці інвестування;

набуття практичних навичок щодо оволодіння методами та прийомами моделювання інвестиційної діяльності, враховуючи цільові інструменти розробки, прийняття і реалізації рішень, спрямованих на досягнення інвестиційної привабливості суб'єктів господарської діяльності;

визначення практичних заходів щодо організаційно-економічних механізму інвестиційного бізнес-планування та процесу бюджетування бізнес-проектів, враховуючи методіку складання бізнес-плану.

Навчального посібника дозволяє сформулювати у здобувачів економічного спрямування вміння аналізувати понятійно-категоріального апарат за показниками, які характеризують інвестиційні процеси та оцінку їх ефективність; розраховувати та аналізувати фінансові коефіцієнти та джерела фінансування інвестиційних проектів; визначати інвестиційні ризики, що виникають при розробці бізнес-проектів та заходи щодо їх мінімізації; складати альтернативні форми бізнес-плану конкретного інвестиційного проекту; оцінювати ефективність інвестиційних програм (вибір фінансових активів для портфельного інвестування); оцінювати ефективність управління портфелем довгострокових цінних паперів; розробляти бюджети інвестиційного бізнес-проекту із врахуванням фактору часу, а також стратегію формування та реструктуризації інвестиційного портфеля; визначати вартість та доходність фінансових інструментів для інвесторів; оцінювати можливість реалізації інвестиційних бізнес-проектів, враховуючи майнові інтереси та права суб'єктів інвестиційної діяльності тощо.

Практична частина навчального посібника містить програмну анотацію ключових методичних підходів щодо вирішення задач з бізнес-планування інвестування та складання бізнес-проектів, питання для поглибленого вивчення дисципліни, тести. Враховуючи важливість самостійної роботи здобувачів економічного напрямку, у посібнику приділено особливу увагу наочним методам інтерпретації інвестиційних процесів за допомогою логічних схем, таблиць, графіків, рисунків. Кожна тема завершується питаннями для самоперевірки та обговорення, тестами для самостійної підготовки, задачами. Контрольні питання, тести та задачі по темі за рівнем

складності рівнозначні, мають теоретичне і практичне спрямування, відповідають вимогам. Список літератури відповідає фаху спеціальності, є достатнім за кількістю та відповідає вимогам.

Навчальний посібник «Інвестиційний аналіз бізнес-проектів» підготовлений на високому науково-методичному рівні, відповідає вимогам і завданням, які висуваються до даного виду видань та може бути використаний в навчальному процесі.

ВИРІШИЛИ: Затвердити навчальний посібник «Інвестиційний аналіз бізнес-проектів», призначений для самостійної роботи здобувачів економічних спеціальностей, їх підготовки до лекційних і практичних занять, а також візуального супроводження лекцій з курсу «Інвестиційний аналіз бізнес-проектів», «Фінансовий потенціал підприємств» та рекомендувати Вченій раді Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного для затвердження.

2. СЛУХАЛИ: Представлення Захарової Н.Ю. наступних методичних розробок:

Назва методичної розробки	ПІБ розробника (розробників), посада, науковий ступінь	ПІБ рецензентів, посада, науковий ступінь	Дата затвердження на засіданні кафедри, № протоколу
Кафедра «Бізнес-консалтинг та міжнародний туризм»			
Тестовий комплекс з дисципліни «Міжнародна економіка II» для здобувачів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання ОР «Бакалавр», 23 с. – 1,4 у.д.а.	к.е.н., доц. Краснодєд Т.Л.	к.е.н., доц. кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування» Радченко Н.Г.	20.09.2019 Протокол № 3
Методичні вказівки для проведення самостійної роботи з дисципліни «Міжнародна економіка II» для здобувачів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання ОР «Бакалавр», 64 с. – 4 у.д.а.	к.е.н., доц. Краснодєд Т.Л.	к.е.н., доц. кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування» Радченко Н.Г.	20.09.2019 Протокол № 3
Конспект лекцій з	к.е.н., доц.	к.е.н., доц.	20.09.2019

дисципліни «Міжнародна економіка II» для здобувачів спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форми навчання, 117с. – 7,3 у.д.а.	Краснодєд Т.Л.	кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування» Радченко Н.Г.	Протокол № 3
Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Міжнародна економіка II» для здобувачів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання ОР «Бакалавр», 29 с. – 1,8 у.д.а.	к.е.н., доц. Краснодєд Т.Л.	к.е.н., доц. кафедри «Фінанси, банківська справа та страхування» Радченко Н.Г.	20.09.2019 Протокол № 3
Кафедра «Фінанси, банківська справа та страхування»			
Методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни «Фінанси 2» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 2,7 у.д.а	к.е.н., доц.. Чкан І.О.	к.н.держ.упр, ст. викладач кафедри «Публічне управління, адміністрування та право» Вороніна Ю.Є.	01.10.2019 Протокол № 2
Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінанси 2» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 3,8 у.д.а	к.е.н., доц.. Чкан І.О.	к.н.держ.упр, ст. викладач кафедри «Публічне управління, адміністрування та право» Вороніна Ю.Є.	01.10.2019 Протокол № 2

ВИРІШИЛИ: Схвалити та затвердити представлене методичне забезпечення згідно списку.

Голова методичної комісії
факультету економіки та бізнесу

А.А. Костякова

Секретар методичної комісії
факультету економіки та бізнесу

Н.Ю. Захарова